Hukuk Bölümü 2013/774 E. , 2013/1270 K.

- **İMAR PLANINDAN KAYNAKLANAN TAZMINAT DAVASININ, İDARİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 10

"İçtihat Metni"

Davacılar :1-G.A.2-N.E.3-P.T.4-S.A.5-M.S.6-O.S. Mirasçıları:a- A.S.,b- K.S.7- A.Ç. Vasisi H.Ç.

Vekili : Av. N.B.

Davalılar : 1- Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. A.T.

2- Yenimahalle Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. H.K.

O L A Y : Davacılar vekili, dava dilekçesinde, müvekkillerinin Ankara İli, Yenimahalle İlçesi, Macun Mahallesinde sınırları dahilinde olan, 43429 ada, 1 parselde kayıtlı taşınmazın hissedar olarak malikleri olduğunu, sözkonusu taşınmazın imar planında park ve çocuk bahçesi alanı olarak ayrıldığını, taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığını ileri sürerek, fazlaya ilişkin her türlü talep ve dava hakkı saklı kalmak kaydıyla şimdilik 1.000,00 TL tazminatın yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı Yenimahalle Belediye Başkanlığı vekili süresi içinde verdiği dilekçede özetle, taşınmazın imar planında kamusal alanda (park, cami, okul vb.) gösterilmesinin taşınmaza fiilen el atıldığı anlamına gelmeyeceğini, imar planına dayalı olarak açılan tazminat davalarının görüm ve çözüm yerinin idare mahkemeleri olduğunu ileri sürerek görev itirazında bulunmuştur.

ANKARA 24. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 11.7.2012 gün ve E:2012/183 sayı ile, görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı Yenimahalle Belediye Başkanlığı vekili idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dosya örneği Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; Davanın, mülkiyet hakkına getirilen kısıtlamadan kaynaklanan tazminat talebiyle açıldığı sonucuna ulaşıldığı, dava dilekçesinde, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararında, mülkiyet hakkına getirildiği söylenen kısıtlamanın, taşınmazın maliki yönünden zarar doğurucu sonuçlarının olabileceğinde kuşku olmadığı, ancak; bu sonuç ya sonuçların genel ve düzenleyici nitelikte bir idari işlem olan imar planından kaynaklandığı, bu planda öngörülen kamulaştırma programlarının zamanında yapılmamasından ve imar uygulamalarından; başka bir anlatımla da, idari işlemlerden ve davalı idarenin imar planı gereği yapılması gereken kamulaştırmalar konusundaki hareketsizliği şeklinde ortaya çıkan idari eylemlerden kaynaklandığı, idari işlem ve eylemlerden doğan zararların tazmini talepleri ise 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 12 ve 13. maddeleri uyarınca idari yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan Yasa hükümlerinin gereği olduğu, bu bakımdan hukuka uygunluklarının denetimi ve zarar doğurucu sonuçlarının giderilmesi idari yargının görev alanında bulunan idari işlem ve eylemlerin hukuk düzeninde yaratmış oldukları etki ve sonuçların, hukuki elatma olarak nitelendirilmesine ve bu olumsuz sonuçlarla ilgili tazminat taleplerinin adli yargı yerlerinde açılacak tazminat davalarına konu edilmelerine, hukuken olanak bulunmadığı, dolayısıyla 2577 sayılı Yasanın 2. maddesinin 1. fıkrasının b bendinde yer alan idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları hükmü gereğince idari yargı yerinde görülmesi gerektiği, bu nedenle 2247 sayılı Yasanın 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Dava konusu uyuşmazlıkta, idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmaması karşısında, davanın anılan Kanun'un 14. maddesinde işaret edilen bedel artırma davası niteliğinde olduğunun kabulüne olanak bulunmadığı, Uyuşmazlık konusu işlemin, Yenimahalle Belediye Başkanlığınca onaylanan 1/1000 ölçekli imar planları doğrultusunda hazırlanan 09/10/2001 tarih ve 2304 sayılı karar ile Belediye encümenince onaylanan Macun Köy Kuzeyi Küçük Sanayi Bölgesi Revizyon İmar Palanı bu planın uygulanmasına dair 84146 sayılı parselasyon planları ile park ve çocuk oyun alanı olarak kullanıma tahsis edildiği, ancak davalı idare tasarrufuna terk edilmekle, dava tarihine kadar herhangi bir kamulaştırma işlemi ya da fiilen el atma bulunmadığı, davaya konu, idari eylemin, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun arazi ve arsa düzenlenmesine ilişkin 18. maddesinin uygulamasından kaynaklanmakta olup, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesinde yer alan idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinin düşünüldüğü, bu nedenle, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Ankara 24. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2012/183 esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerektiği yolunda düşünce verilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 30.9.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idare vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı M. BAYHAN ile Danıştay Savcısı M. Ali GÜMÜŞ'ün idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Davacıların hissedar olduğu taşınmaza, imar planında park ve çocuk bahçesi alanı olarak ayrılmak suretiyle kamulaştırmasız el atıldığından bahisle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla; işleyecek yasal faizi ile birlikte şimdilik 1.000,00 TL'nin davalı idareden tahsili istemiyle açılmıştır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Planların hazırlanması ve yürürlüğe konulması" başlıklı 8. maddesinde; "Planların hazırlanmasında ve yürürlüğe konulmasında aşağıda belirtilen esaslara uyulur.

a) Bölge planları; sosyo-ekonomik gelişme eğilimlerini, yerleşmelerin gelişme potansiyelini, sektörel hedefleri, faaliyetlerin ve alt yapıların dağılımını belirlemek üzere hazırlanacak bölge planlarını, gerekli gördüğü hallerde Devlet Planlama Teşkilatı yapar veya yaptırır.

b) İmar Planları; Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planından meydana gelir. Mevcut ise bölge planı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunluğu sağlanarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılır veya yaptırılır. Belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe girer. (Değişik dördüncü cümle: 8/8/2011- KHK-648/21 md.) Bu planlar onay tarihinden itibaren belediye başkanlığınca tespit edilen ilan yerlerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. Belediye başkanlığınca belediye meclisine gönderilen itirazlar ve planları belediye meclisi onbeş gün içinde inceleyerek kesin karara bağlar.

Belediye ve mücavir alan dışında kalan yerlerde yapılacak planlar valilik veya ilgilisince yapılır veya yaptırılır. Valilikçe uygun görüldüğü takdirde onaylanarak yürürlüğe girer. (Değişik üçüncü cümle: 8/8/2011- KHK-648/21 md.) Onay tarihinden itibaren valilikçe tespit edilen ilan yerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. İtirazlar valiliğe yapılır, valilik itirazları ve planları onbeş gün içerisinde inceleyerek kesin karara bağlar.

Onaylanmış planlarda yapılacak değişiklikler de yukarıdaki usullere tabidir.

Kesinleşen imar planlarının bir kopyası, Bakanlığa gönderilir.

İmar planları alenidir. Bu aleniyeti sağlamak ilgili idarelerin görevidir. Belediye Başkanlığı ve mülki amirlikler, imar planının tamamını veya bir kısmını kopyalar veya kitapçıklar haline getirip çoğaltarak tespit edilecek ücret karşılığında isteyenlere verir.

c) (Ek: 3/7/2005 - 5403/25 md.) Tarım arazileri, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda belirtilen izinler alınmadan tarımsal amaç dışında kullanılmak üzere plânlanamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Olayda, imar planının uygulaması sonucu, uyuşmazlığa konu parselin imar planında park ve çocuk bahçesi alanında kaldığı, dava dosyasının incelenmesinden, davalı Yenimahalle Belediye Başkanlığı cevap dilekçesinde ve konuya ilişkin olarak dosyaya sunulan Park ve Bahçeler Müdürlüğü ile İmar ve Şehircilik Müdürlüğü yazılarında; teknik personellerince yerinde yapılan incelemede söz konusu yerin halihazırda "açık otopark" olarak kullanıldığının tespit edildiğinin; sözü edilen yerde müdürlüklerinin herhangi bir tasarrufunun bulunmadığının, dava konusu yerin imar planında park alanı görüldüğünün ancak otopark olarak kullanıldığının belirtildiği; taşınmaza idarece fiilen el atılmadığı ancak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı ile bu tür yerlerin bedelinin ödeneceğine karar verildiği, kamulaştırmasız el atma nedeniyle taşınmazın bedelinin ödenilmesi gerektiğinin iddia edildiği; davanın konusunun, davalı idarece 3194 sayılı Kanunu uyarınca kamu gücü kullanılarak tek yanlı irade ile yapılan imar planlarında yer alan davacının hissedar olduğu taşınmazın bedelinin tazminine ilişkin bulunduğu anlaşılmış olup, belirtilen duruma göre, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde yer alan "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile, davalı Yenimahalle Belediye Başkanlığı vekilinin görev itirazının, Ankara 24. Asliye Hukuk Mahkemesince reddine ilişkin kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Danıştay Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, davalı Yenimahalle Belediye Başkanlığı vekilinin GÖREV İTİRAZININ, Ankara 24. Asliye Hukuk Mahkemesinin 11.7.2012 gün ve E:2012/183 sayılı REDDİNE İLİŞKİN KARARININ KALDIRILMASINA, 30.9.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.